



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ochrana přírody a krajiny v České republice

Pro zachování bohatství přírody je velmi důležitá ochrana přírody v celém světě i u nás v České republice. Opírá se o zákony, mezinárodní dohody i různé projekty.

V naší republice je ochrana přírody a krajiny podle zákona č. 114/1992 Sb, o ochraně přírody a krajiny, rozdělena na část obecnou a zvláštní.

Obecné základní ochraně podléhá celá příroda a její složky, například všechny planě rostoucí rostliny, houby a volně žijící živočichové. (Znamená to, že je nikdo nesmí ohrožovat nadměrným sběrem nebo ničit. Například kácení stromů mimo les je možné pouze na základě povolení odboru životního prostředí na příslušném úřadě.)

Zvýšená ochrana se vztahuje na zvláště chráněné druhy rostlin, hub a živočichů, na památné stromy a vybraná území.

Chráněné druhy organismů, jejichž existence je v různém stupni ohrožena, jsou vedeny v tzv. červených seznamech (knihách). U nás jsou ohrožené druhy rozděleny do tří stupňů ochrany. Ve vyhlášce ministerstva životního prostředí (č. 395/1992) jsou vyjmenovány druhy:

- kriticky ohrožené
- silně ohrožené
- ohrožené

Přitom nejde pouze o ochranu jednotlivých jedinců, ale také o ochranu prostředí (lokalit), ve kterém žijí. S těmito organismy se podle mezinárodních úmluv nesmí také obchodovat a jsou většinou chráněné i v sousedních státech.

Pro ochranu rozmanitosti druhů organismů, a zejména celých ekosystémů, má také význam vyhlášení chráněných území. Jsou důležitá také pro poznávání ekologických souvislostí – pro vědu, výzkum, vzdělávání a výchovu. Patří mezi nejkrásnější a nejzajímavější části přírody. Rozlišují se chráněná území maloplošná a velkoplošná

Zvláštní ochrana přírody vymezená zákonem 114/1992 Sb. přesně vyjmenovává určitá území a určité druhy organismů, jejichž ochraně je věnována zvláštní pozornost. Zákon vymezuje celkem šest kategorií chráněných území. Jsou to:

- národní park (NP)
- chráněná krajinná oblast (CHKO)
- národní přírodní rezervace (NPR)
- národní přírodní památka (NPP)
- přírodní rezervace (PR)
- přírodní památka (PP)

Některá z našich velkoplošných chráněných území jsou zahrnuta do světové sítě chráněných území – mezi biosférické rezervace UNESCO. V současné době je v 75 státech světa více než 300 takových rezervací s různými suchozemskými a vodními ekosystémy. V nich se soustavně sledují antropogenní vlivy na biosféru – provádí se biomonitoring.

V Evropské unii je velký důraz kladen na ochranu druhové rozmanitosti – biodiverzity.

I naše republika se začlenila do systému chráněných území evropského významu, který se označuje jako NATURA 2000. V této souvislosti byl u nás vytvořen národní seznam nejcecnějších území a stanovišť živočichů a rostlin podle jejich ochrany EU. Na jeho základě se ještě vybírají další chráněné lokality evropského významu, v nichž bude možno hospodařit pouze tak, aby chráněné druhy nebyly ohroženy. Ekologicky šetrné hospodaření musí být



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

projednáno se všemi vlastníky území, kterým bude věnována cílevědomá ochrana přírody i finančně vyrovnána.

Zdroje:

1. BRANIŠ, M. *Základy ekologie a ochrany životního*. 3. vydání. Praha: Informatorium, 2004. ISBN 80-7333-024-5.
2. KVASNIČKOVÁ, D. *Základy ekologie*. 3. vydání. Praha: Fortuna, 2008. ISBN 80-7168-902-5.